

Tribale Kunst en Cultuur

jaargang 3 - nummer 1 - maart 2015

Colofon

In dit tijdschrift worden artikelen toegelaten, die zijn geschreven vanuit meerdere verschillende invalshoeken. Daarin vormen de *tribale culturen* en de *etnografische kunst* steeds een substantieel bestanddeel. De artikelen in dit blad zijn meestal afkomstig van onze leden en van leden van zusterverenigingen. Kopij is welkom! De redactie is slechts redactioneel verantwoordelijk voor de inhoud van ingezonden artikelen.

Een *abonnement* is gekoppeld aan het *lidmaatschap* en kost binnen Nederland € 35,- per jaar. (partners samen € 50,-). Hiervoor ontvang je 4 tijdschrift-nummers (maart – juni – september en december). Abonnee-lid word je door je in te schrijven via het Inschrijfformulier A op onze website < www.tribalekunstencultuur.org >

Voor leden is de inhoud van de meest recente editie van dit tijdschrift in *digitale* vorm te lezen via de besloten leden-pagina van onze website. Voor niet-leden is ½ jaar oude editie digitaal in te zien. Losse verkoopprijs € 8,- (+ verzendkosten € 3)

Via het *Contactformulier* op de website zijn zowel het bestuur als de redactie te bereiken.

Onze digitale nieuwsbrief **Footprints** is voor iedereen **gratis** aan te vragen. Ook heeft de Vereniging Tribale Kunst en Cultuur een open toegankelijke Facebook-pagina.

Bij de foto op de Omslag

De foto's op de omslag tonen een object uit de verzamelingen van twee van onze leden. Elk lid krijgt bij toerbeurt de gelegenheid om op deze plek een voor hem/haar bijzonder voorwerp te exposeren. Het verhaal bij dit object wordt verteld door **Hans Huijs**

IKENGA

Dit Ikenga-object heb ik op een tentoonstelling, in het jaar 1990, voor het eerst gezien. De tentoonstelling ging over miniatuur sculpturen uit een particuliere collectie. Ik was onder de indruk. Niet veel later werd mij het beeldje, waarvan bijgaande foto, aangeboden. In de tentoonstellingscatalogus staat het vermeld als een ritueel beeldje uit de Ibo-cultuur in het zuidoosten van Nigeria, het is van hout en 24 cm hoog. Zonder aarzeling heb ik het aangeschaft. Nu, na 25 jaar, genieten wij er nog steeds van.

De naam Ikenga is ontleend aan een mythologische krijger, die voortleeft als een van de populairste symbolen van de Ibo (Igbo). Het is hun meest voorkomende culturele artefact. Zo'n beeldje is doorgaans het eigendom van mannen, maar ook heel af en toe van vrouwen met een in de samenleving gevestigde reputatie. De traditie van Ikenga is

gebaseerd op de overtuiging dat het vermogen van een mens om dingen met succes te volbrengen is belichaamd in zijn rechter hand of arm. Dit doelt op de vaardigheden van een man met zijn gereedschappen en wapens, zijn economische efficiëntie, en zijn vermogen om fysieke prestaties te leveren. Ikenga beelden variëren sterk in grootte en uiterlijk; in grootte van een paar centimeter tot mensgroot en in uiterlijk van abstract tot naturalistisch. Emblemen van prestige en macht kunnen verschillend zijn. Meestal heeft hij een zwaard in de rechterhand en een hoofd in de linkerhand. Soms is het zwaard vervangen door een staf hetgeen autoriteit weergeeft. Ook de kruk, waarop de figuur vaak is geplaatst, is een symbool van prestige verbonden aan een titel. Het meest voorkomende kenmerk, gevonden op vrijwel alle Ikenga's, is een paar horens die boven het hoofd uitsteken, een verwijzing naar de agressieve aard van mannelijke dieren. Beeld en betekenisvarianten komen voor in het zuiden van Nigeria bij bijvoorbeeld de Ijaw, Urhobo, Isoko en Edo.

Mijn Ikenga ziet er anders uit dan de omschrijvingen hiervóór. Ik heb niet kunnen achterhalen waarom dat zo is, maar ik neem aan dat er nóg vele variaties bestaan binnen het Ibo-gebied. Niettemin vind ik het een bijzonder exemplaar, mooi en krachtig.

Hans Huijs

Ikenga in een draagbaar schrijn - jonesarchive.siu.edu